

NATUURTOETS

POLSEWEG

TE HUISSEN

Ecologie

Rapportage natuurtoets

Polseweg te Huissen

Opdrachtgever	Gemeente Lingewaard Kinkelenburglaan 6 6681 BJ Bemmel
Rapportnummer	4258.004
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	12 juli 2017
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	ing. K. Wopereis
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	11
	5.3 Overige zoogdieren	12
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	13
	5.5 Ongewervelden	14
	5.6 Vaatplanten	15
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	16
	6.1 Broedvogels	16
	6.2 Vleermuizen	17
	6.3 Algemene grondgebonden zoogdieren	17
	6.4 Amfibieën	17
	6.5 Vissen	18
	6.6 Ongewervelden	18
	6.7 Vaatplanten	18
	6.8 Overige soort(groep)en	18
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	19
	7.1 Natura 2000	19
	7.2 Toetsing effecten	22
	7.3 Analyse storende factoren	24
	7.4 Conclusie effecten op Natura 2000-gebied	28
	7.5 Natuurnetwerk Nederland	29
8	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	30

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Lingewaard opdracht gekregen voor het uitvoeren van een natuurtoets ter plaatse van de Polseweg te Huissen.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

De natuurtoets bestaat uit drie onderdelen:

1. Soortbescherming: dit deel van het onderzoek (quickscan) heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.
2. Gebiedsbescherming (Natura 2000): Dit deel van het onderzoek (voortoets) heeft als doel vast te stellen of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, (significante) gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het betreft een oriënterende fase.
3. Provinciaal beleid (Gelders Natuurnetwerk): Dit deel van het onderzoek heeft tot doel om te bepalen wat de mogelijke effecten zijn op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het nabijgelegen Gelders Natuurnetwerk gebied en de Groene ontwikkelingszone.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 8,5$ ha) ligt nabij de Polseweg, ten zuiden van de bebouwde kom van Huissen. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 193.105$, $Y = 437.760$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft de sportvelden (grasveld) van voetbalvereniging de Jonge Kracht en enkele aangrenzende percelen, waaronder een terrein die in het recente verleden in gebruik was als hondentrainingsveld en betreft nu een braakliggend terrein. Tot de onderzoekslocatie behoort eveneens een deel van de oostelijk gelegen waterpartij en de oeverzone. Op en rond de onderzoekslocatie bevindt zich diverse opgaande beplanting in de vorm van boomgroepen en houtsingels. Ter plaatse van de sportvelden zijn houtsingels aanwezig met boom- en struiksoorten als gewone es, zomereik, esdoorn, populier, hazelaar, meidoorn, spaanse aak, sleedoorn, vlier etc. Ter plaatse van het hondentrainingsveld is een bosschage aanwezig met onder andere wilgen, zomereik, berk en conifeer. Hier is eveneens een opslag (dump plek) aanwezig van afval en tuinplanten. In het meest zuidelijke deel is het terrein eveneens braak gelegen, bestaande uit (voormalig) gras- akkerland met een ruige begroeiing met voornamelijk akkerdistel en luzerne. Langs de randen bevindt zich struweel met voornamelijk sleedoorn, braam en vlier. Ten noorden van het hondentrainingsveld bevindt zich een droogstaande watergang met een brede rietbegroeiing. In het noordelijk deel van de onderzoekslocatie is bebouwing aanwezig. Dit betreft bebouwing van de voetbalvereniging waaronder een kantine, kleedlokalen een tribune en enkele kleine bijgebouwen. De bebouwing is grotendeels opgebouwd uit stenen muren. Op het terrein van de voetbalvereniging is enige beplanting aanwezig in de vorm van hagen (liguster, conifeer) en bevinden zich enkele oude knotelzen waarbij enkele knotwilgen zijn geplaatst.

Het noordelijke deel van de onderzoekslocatie grenst aan woonwijken en aan een parkachtige omgeving met een waterpartij (de “Vlote bloem”) en het Slingerbos. Langs de zuidwestzijde is de Polseweg gelegen. Verder bevindt zich in de directe omgeving glastuinbouw en is een bedrijventerrein gelegen aan de overzijde van de Polseweg.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Zuidelijk deel onderzoekslocatie (braakliggend terreindeel).

Figuur 4. Bosschage zuidelijk terreindeel.

Figuur 5. Voormalig hondentraining veld.

Figuur 6. Bebouwing voetbalclub de Jonge Kracht.

Figuur 7. Zicht op sportvelden en tribune.

Figuur 8. Houtsingels rond sportvelden.

Figuur 9. Oude knotelzen ter plaatse van voetbalveld.

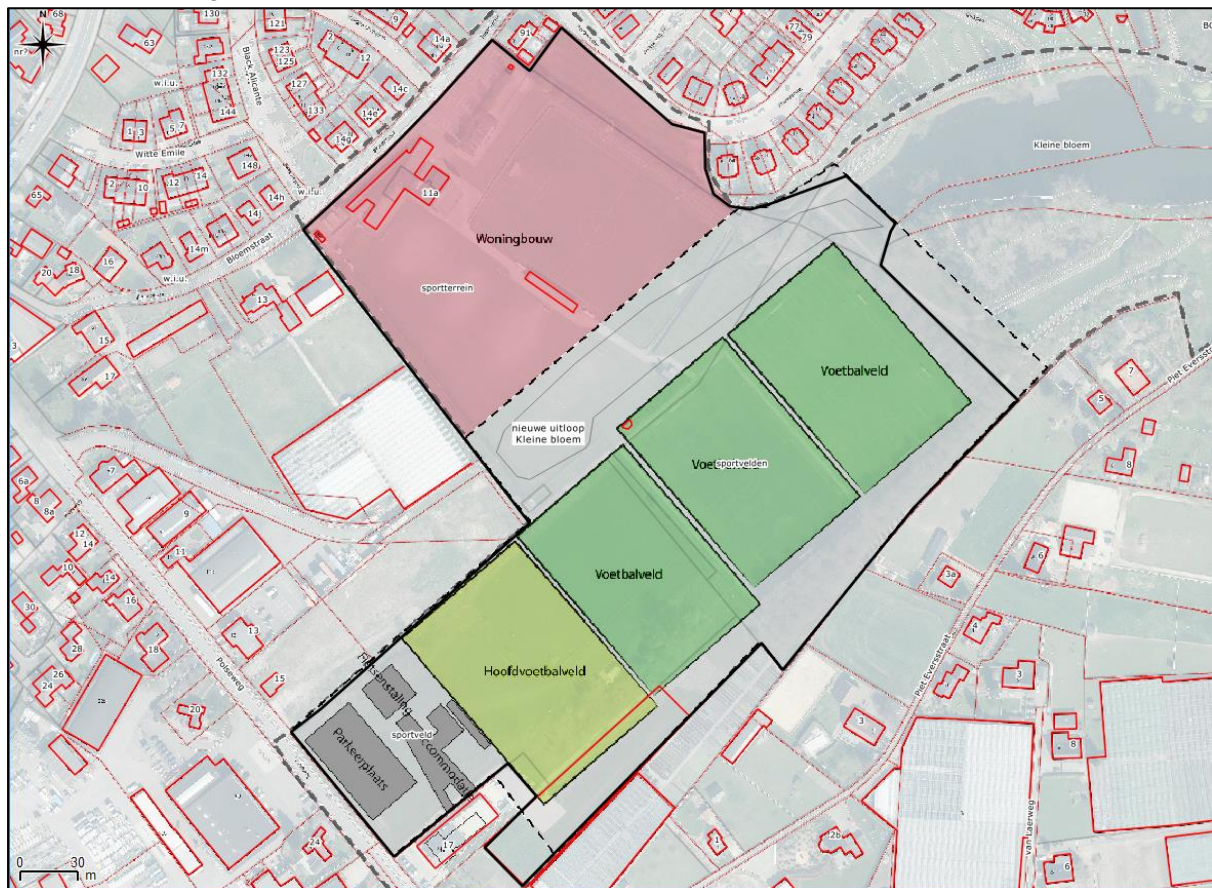
Figuur 10. Waterpartij de "Vlote Bloem".

Figuur 11. Begroeiing ter plaatse van "Vlote Bloem".

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de locatie te herontwikkelen. De herontwikkeling voorziet in verplaatsing van de sportvelden, sloop en nieuwbouw van de accommodaties en de parkeerplaats. Daarnaast is men voornemens een deel van het huidige sportterrein in gebruik te nemen ten behoeve van woningbouw. Verder is men voornemens de, ten noordoosten van de onderzoekslocatie gelegen waterpartij (de “Vlote Bloem”), te verlengen op de onderzoekslocatie. Figuur 12 geeft een schets weer van de toekomstige situatie.

Figuur 12. Schets toekomstige situatie onderzoekslocatie.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 30 juni 2017. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 worden dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. De NDFF laat geen waarnemingen zien van jaarrond beschermde broedvogels op de onderzoekslocatie. In de omgeving (straal van 1 kilometer) zijn van de afgelopen 5 jaar waarnemingen bekend van de jaarrond beschermde sperwer, buizerd, roek, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, havik en steenuil. Op de onderzoekslocatie kunnen op basis van het habitat de volgende soorten als broedvogel voorkomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, steenuil, kerkuil, huismus, roek, ransuil, sperwer.

Boomvalk en ransuil

Tijdens het veldbezoek zijn in enkele bomen nesten aangetroffen van kraaiachtigen (ekster, zwarte kraai). Deze nesten kunnen in gebruik zijn door de jaarrond beschermde boomvalk en ransuil. Deze soorten zijn niet in staat om zelf een nest te bouwen, maar maken gebruik van nesten van kraaiachtigen om te broeden. De boomvalk en ransuil komen voor in menselijke nabijheid. De boomvalk jaagt in parklandschappen, agrarisch land en ook wel in buitenwijken, hetgeen in de directe omgeving aanwezig is. Of er nesten op de onderzoekslocatie aanwezig zijn die in gebruik zijn door één van beide soorten kan op basis van een eenmalig veldbezoek niet worden vastgesteld, danwel uitgesloten.

Sperwer

De sperwer is ook een roofvogelsoort die in een parkachtige omgeving tot broeden kan komen. Op de onderzoekslocatie is geschikt habitat aanwezig in de vorm van coniferen en dicht struweel waarin de soort kan broeden. Het is op basis van de quickscan niet uit te sluiten dat er op de onderzoekslocatie een nestlocatie aanwezig is van de sperwer.

Buizerd

Een nestlocatie van buizerd wordt op voorhand niet verwacht. De buizerd is een schuwere roofvogelsoort waarvoor de onderzoekslocatie te antropogeen wordt beïnvloedt.

Kerk- en steenuil

Op de onderzoekslocatie is geschikt broedhabitat aanwezig voor de steenuil. Er bevinden zich te midden van de sportvelden enkele oude elementen van het rivierenlandschap, bestaande uit knotlinde met geschikte holtes. Echter worden de knotbomen dermate antropogeen beïnvloedt, dat het uitgesloten is dat zich hierin een vaste voortplantingsplaats of rustplaats bevindt van de steenuil. Er zijn op de onderzoekslocatie geen nestkasten of andere mogelijkheden aangetroffen waarin steen- of kerkuil een vaste voortplantingsplaats of rustplaats kunnen vinden.

De randen van de onderzoekslocatie en het zuidelijk gelegen terreindeel kunnen wel onderdeel uitmaken van het leefgebied van de steenuil die in de omgeving voorkomt. Steenuilen zijn sterk gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. Steenuilen zijn uitgesproken standvogels. Ze verblijven het hele jaar in hun territorium, de vogels hebben relatief kleine territoria. Het activiteitsgebied rond de nestplaats is slechts enkele honderden meters. Op basis van de quickscan is het niet op voorhand uit te sluiten dat de ingreep een effect kan hebben op het leefgebied van een in de omgeving voorkomend steenuilenpaar.

Roek

Er zijn in de bomen op de onderzoekslocatie geen nesten aangetroffen afkomstig van roeken. Ondanks dat er ten tijde van het veldbezoek de bomen volop in blad stonden vallen nesten van roeken (koloniebroeder) goed op en kunnen op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Gierzwaluw en huismus

Door onder meer isolatie van woningen en veranderde bouwmethode staat het aantal geschikte verblijfplaatsen van de huismus en gierzwaluw sterk onder druk. De huismus komt grotendeels tot broeden onder ruimtes onder de dakpannen van woningen. De gierzwaluw komt eveneens tot broeden onder ruimtes onder het dak. Deze soort keert jaarlijks terug vanuit Afrika om op dezelfde plek te broeden. Voor beide soorten geldt dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet geschikt is als potentiële nestlocatie. De bebouwing is voorzien van platte daken. Er zijn geen nissen of ruimtes aangetroffen die een potentiële broedlocatie kunnen vormen voor één van beide soorten.

In hoeverre de bomen op de onderzoekslocatie worden gekapt is bij Econsultancy niet bekend. Een veranderend gebruik van de gronden kan eveneens een effect hebben op jaarrond beschermde vogelsoorten. De aanwezigheid van nestlocaties van ransuil, boomvalk, sperwer en essentieel leefgebied van steenuil is op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet uit te sluiten. Om de ingreep te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming is een aanvullend onderzoek naar betreffende soorten noodzakelijk (zie hoofdstuk 6).

5.1.2 Overige broedvogels

In de houtwallen en struwelen op de onderzoekslocatie kunnen broedvogelsoorten als houtduif, zanglijster, grasmus, ekster en winterkoning tot broeden komen. Ter plaatse van de rietbegroeiing kunnen rietvogels als kleine karekiet en bosrietzanger broeden. Rond de waterpartij de “Vlote Bloem” zijn wilde eend, meerkoet en waterhoen waargenomen, deze soorten komen hier tot broeden. De graslanden worden gebruikt als foerageergebied voor spreeuwen en scholekster. De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Tijdens het veldbezoek is een groene specht gehoord en boomklever gezien, dit wordt bevestigd door waarnemingen vanuit het NDFF. Holtes en spleten in bomen zijn tijdens het veldbezoek niet gezien, echter stonden de bomen volop in blad en is dit deze periode van het jaar moeilijk te beoordelen. Betreffende soorten vinden echter ook in de directe omgeving voldoende alternatieven in de vorm van boschages rond de Vlote Bloem en het Slingerbos waar deze soorten ook worden verwacht.

Voor de overige broedvogelsoorten is een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming te voorkomen door het werken buiten het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

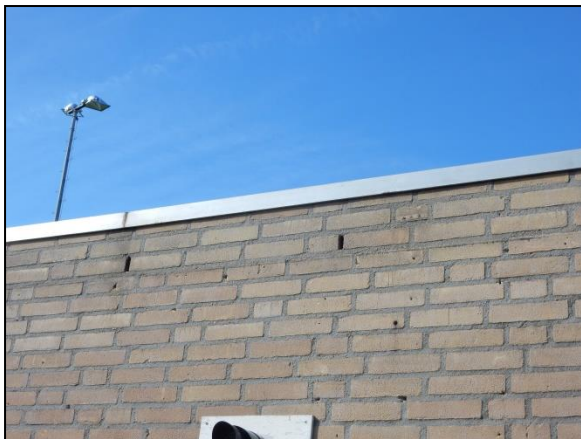
5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis.

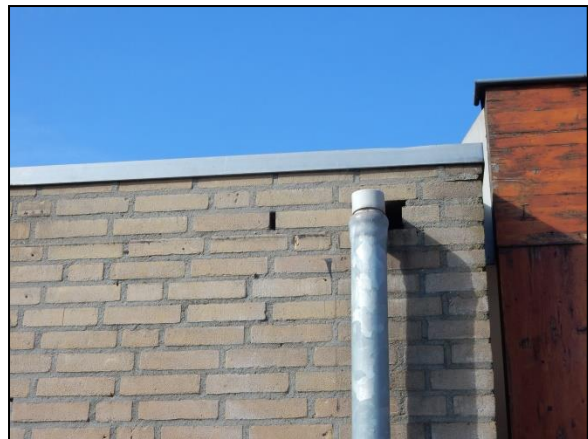
In de omgeving (straal van 1 kilometer) zijn in de afgelopen 5 jaar volgens de NDFF waarnemingen bekend van rosse vleermuis, meervleermuis en gewone dwergvleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing in het noordelijk deel op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, op verschillende windrichtingen zijn geschikte openingen en ruimtes rond regenpijpen aangetroffen die vleermuizen toegang verlenen tot de spouwmuren om te verblijven (zie figuren 13 en 14). De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als baltsverblijf (zie hoofdstuk 6).

Figuur 13. Spouwopeningen.

Figuur 14. Spouwopening en ruimte achter regenpijp.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn, zover mogelijk, onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, wat kan dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Dit is niet aangetroffen, echter staan de bomen vol in blad en is dit moeilijk te beoordelen gedurende deze tijd van het jaar. Een aanvullende inspectie in een geschikte periode wordt noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 6).

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing of bomen in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Voerageerhabitat

De houtwallen, struwelen en braakliggende terreindelen vormen een geschikt voerageerhabitat voor in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. De houtsingels rondom de voetbalvelden vormen een dichte structuur waardoor met name de buitenranden een geschikt voerageerhabitat vormen omdat deze niet zijn aange-licht.

Aantasting van essentieel foerageergebied kan plaatsvinden indien de houtwallen in de toekomstige planvorming niet behouden blijven. Een nader onderzoek zal dan moeten uitwijzen wat de impact van de ingreep op de lokale populatie kan zijn (zie hoofdstuk 6). Indien er geen sprake is van de kap van de houtwallen, dan zal er geen sprake zijn van een mogelijke aantasting van essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De houtwallen vormen een doorgaand lijnvormig element. De houtwallen zijn gelegen in een relatief gesloten landschap waarbij in de directe omgeving voldoende structuren aanwezig zijn die voor vleermuizen ter oriëntatie kunnen dienen. Naar verwachting zullen vleermuizen vanuit de bebouwde kom richting de Vlote Bloem, het Slingerbos het buitengebied in trekken. In dit kader is er door de ingreep geen sprake van het aantasten van een mogelijke essentiële vliegroute van vleermuizen.

5.3 Overige zoogdieren

De meeste zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar in een kilometer van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van de volgende grondgebonden zoogdieren: bever, steenmarter, bosmuis, vos, veldmuis, rosse woelmuis, ree, haas, egel en konijn.

Streng beschermde soorten

In het begin van de tweede helft van de vorige eeuw was het areaal van de steenmarter teruggedrongen tot oostelijk Nederland en Zuid-Limburg, maar de laatste decennia is zijn areaal weer sterk uitgebreid. Anno 2010 ontbreekt de soort alleen nog in het gebied van de Grote Rivieren, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland, al zijn er waarnemingen uit Rotterdam en de Zeeuwse Eilanden, behalve Zeeuws Vlaanderen waar de soort wel voorkomt. De NDFF maakt melding van één waarneming van een steenmarter in de bebouwde kom van Huissen. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. De bebouwing is in gebruik en heeft geen loze ruimtes waar de soort gebruik van kan maken. Gelet op het ontbreken van geschikte verblijfsmogelijkheden, kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is als vaste voortplantingsplaats of rustplaats door een steenmarter.

Volgens actuele verspreidingsgegevens (zoogdiervereniging en NDFF) komt de das niet voor in de omgeving van Huissen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie geen indicaties aangetroffen dat dassen voorkomen op de onderzoekslocatie. Er zijn geen pijpen (burchtingangen) aangetroffen en in de directe omgeving zijn geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Volgens de landelijke verspreidingsgegevens komt de eekhoorn niet voor in de buurt van Huissen (rivierengebied). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten of sporen aangetroffen van de eekhoorn. Op basis van de landelijke verspreiding en gelet op het ontbreken van sporen is het voorkomen van de soort op de onderzoekslocatie uitgesloten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, rosse woelmuis en kleine marterachtigen zoals wezel en bunzing. Betreffende soorten verblijven in holen onder de grond of tussen het struweel en onder takkenhopen. De verblijfplaatsen van deze soorten kunnen door de voorgenoemde ingreep worden aangetast (zie hoofdstuk 6)

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (van Delft *et al.* 2015) zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie geen waarnemingen bekend van reptielen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. De hazelworm wordt voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes (RAVON, 2007). De soort komt niet in de omgeving voor, het is daardoor uitgesloten dat hazelworm of een andere reptielensoort gebruik maakt van de onderzoekslocatie.

Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende soorten waargenomen: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker, poelkikker, bastaardkikker en meerkikker.

Volgens gegevens van de NDFF zijn op de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad.

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen de Vlote bloem gebruiken als voortplantingswater en kunnen als landhabitat gebruik maken van takkenhopen en opslag van materialen die aanwezig zijn in de houtwallen.

De strengbeschermde rugstreeppad komt voor in het uiterwaardengebied van de Nederrijn, ten oosten van de onderzoekslocatie. De rugstreeppad is een pioniersoort die snel gebieden kan koloniseren. Rugstreeppadden, en dan vooral de juvenielen, kunnen afstanden tot wel circa 5 kilometer afleggen op zoek naar geschikt leefgebied. Op de onderzoekslocatie is geschikt landhabitat aanwezig voor de soort bestaande uit takkenhopen en opslag van materialen. Gelet op de hogere ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van lager gelegen nabijgelegen uiterwaarden, is het niet uit te sluiten dat de onderzoekslocatie een functie heeft als zomerverblijfplaats of overwinteringslocatie voor de soort. Deze verblijfplaatsen bevinden zich op hoogwatervrije terreinen. Als verblijfplaatsen kunnen bestaande ruimtes benut worden, zoals muizenholletjes. Vaak graven rugstreeppadden zich zelf in vergraafbare bodem in of schuilen onder elementen zoals takkenhopen en opslag van materialen. Op basis van de quickscan is het niet op voorhand uit te sluiten dat rugstreeppadden van de onderzoekslocatie gebruik maken. De soort kan gebruik maken van de houtwallen, bosschage en het braakliggende terreindeel. Om de ingreep te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming is een aanvullend onderzoek naar de soort noodzakelijk (zie hoofdstuk 6).

Overige streng beschermde amfibieën soorten worden niet verwacht. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen eveneens negatieve gevolgen ontstaan voor algemene soorten (zie hoofdstuk 6).

Vissen

De Vlote bloem is omgeven door bomen en begroeiing. Er is een dikke baggerlaag aanwezig door het bladinvallende en een goed ontwikkelde watervegetatie ontbreekt grotendeels. Algemeen voorkomende vissoorten zoals driedoornige stekelbaars en blankvoorn kunnen voorkomen. Beschermde vissoorten stellen specifieke ecologische eisen aan het habitat die niet aanwezig zijn. In het kader van de werkzaamheden geldt voor de te verwachten soorten een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, wel geldt de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden of specifieke ecologische omstandigheden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Dagvlinders

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar in een kilometer van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van de strengbeschermde teunisbloempijlstaart. De waarneming is afkomstig uit de kern van Huissen. De waarnemingen in Nederland zijn met name terug te voeren op open en meestal droge pioniervegetaties, zoals die aanwezig zijn in jonge natuurontwikkelingsgebieden. Daarnaast kunnen rupsen ook worden aangetroffen op braakliggende veldjes, industrieterreinen en andere ruderaal hoekjes. Hier groeien ook de belangrijkste waardplanten (Teunisbloemen). Verspreidingsgegevens van de afgelopen jaren laten zien dat de soort steeds noordelijker voorkomt. Op de onderzoekslocatie (zuidelijk deel) is voor de soort geschikt habitat aanwezig in de vorm van braakliggend terrein met teunisbloemen. Op verdere afstand, ten westen van Huissen, zijn waarnemingen bekend van de Sleedoornpage. Op de onderzoekslocatie bevindt zich sleedoornstruweel welke een waardplant vormt voor de sleedoornpage. Aan de hand van verspreidingsgegevens en habitat op de onderzoekslocatie kunnen beide soorten op basis van de quickscan niet op voorhand op de onderzoekslocatie worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, Bataafse stroommossel, platte schijfhoren, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oevertaars en vermiljoenkever zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten op basis van verspreiding en het ontbreken van geschikt habitat.

5.6 Vaatplanten

De bodem op de onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit zavel en voor een klein deel uit veen. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere de volgende plantensoorten aangetroffen: gele kamille, teunisbloem, akkerkool, speer- akkerdistel, bijvoet, melganzevoet, grote brandnetel, braam, luzerne, vijfvingerkruid, guldenroede, hop, wolfspoot, heermoes, hondsdrif, watermunt, moeraswalstro, moerasandoorn, kattenstaart etc.

Met name in het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie zijn minder voedselrijke omstandigheden aanwezig. Op basis van de abiotische omstandigheden in combinatie van de verspreidingsgegevens kunnen de volgende beschermde plantensoorten voorkomen: brede wolfsmelk, dreps, glad biggenkruid, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, naaldenkervel, ruw pazelzaad, spitshavikskruid, stijve wolfsmelk, wilde averuit en wilde ridderspoor. Dit betreft veelal soorten die voorkomen op akkers en verstoorde grond en in houtwallen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen, echter is de quickscan een toets van de ecologische potenties, er is geen volwaardig specifieke planteninventarisatie uitgevoerd. De gunstige omstandigheden samen met de verspreidingsgegevens maken de aanwezigheid van beschermde vaatplanten niet zijn uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

De aanwezigheid van nestlocaties van ransuil, boomvalk, sperwer en essentieel leefgebied van steenuil is op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet uit te sluiten en dient te worden onderzocht middels een aanvullend onderzoek gedurende het broedseizoen van de soorten.

Deze soorten zijn aangewezen als categorie 4 broedvogels. Categorie 4 broedvogels maken jaar na jaar gebruik van dezelfde nesten en zijn zelf nauwelijks in staat om een nest te bouwen. Voor categorie 4 broedvogels geldt dat de vaste rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar zijn beschermd volgens de verbodsbepaling van artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming:

“Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.”

Voor de steenuil geldt dat naast de fysieke vorm van nestplaatsen er ook rekening moet worden gehouden met de te behouden functionaliteit. Middels een aanvullend onderzoek dient te worden onderzocht of de onderzoekslocatie een belangrijke functie heeft als foerageergebied voor in de omgeving verblijvende steenuilen.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten als merel, zanglijster, grasmus, kleine karekiet, wilde eend die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden gestart, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien de houtwallen niet behouden kunnen blijven dan kan er sprake zijn van aantasting van essentieel foerageergebied van vleermuizen, hetgeen eveneens leidt tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Ten aanzien van boombewonende soorten is een extra inspectie noodzakelijk als het blad van de bomen is om vast te stellen danwel uit te sluiten of er potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit houdt in dat er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

6.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Hiertoe wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen. Daarin staat verwoord welke periodes vermeden moeten worden en welke maatregelen nodig zijn om de te kunnen voldoen aan de algemene zorgplicht

6.4 Amfibieën

Op de onderzoekslocatie is geschikt leefgebied aanwezig voor algemene amfibieënsoorten, maar ook voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Door de ingreep kan sprake zijn van aantasting van landhabitat.

Ten aanzien van de rugstreeppad dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om te beoordelen welke effecten de ingreep heeft. Veder kunnen de werkzaamheden verstorend werken voor algemene amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke

dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. De maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

6.5 Vissen

Bij werkzaamheden aan het water kunnen vissen worden gedood, hetgeen een overtreding van de Wet natuurbescherming inhoudt. De te verwachten soorten vallen echter onder het provinciale soortenbeleid, zodat voor de werkzaamheden niet vooraf een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Voor de te verwachten vissoorten echter wel de zorgplicht. Dit houdt in dat het doden van individuen redelijkerwijs vermeden dient te worden. Aanbevolen wordt om ten tijde van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

6.6 Ongewervelden

Sleedoornpage en teunisbloempijlstaart

De sleedoornpage en teunisbloempijlstaart zijn beschermde vlindersoorten op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De sleedoornpage zet zijn eitjes af op zijn waardplant: de sleedoorn, de teunisbloempijlstaart op teunisbloemen, beide zijn op de onderzoekslocatie aanwezig. Aanvullend onderzoek na de aanwezigheid van eitjes van de sleedoornpage en rupsen en imago's van de teunisbloempijlstaart is noodzakelijk om te kunnen vaststellen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Het verwijderen van voortplantingsplaatsen van betreffende soorten vormt een overtreding van lid 2: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Hiertoe zal in geval van aanwezigheid een ontheffing dienen te worden aangevraagd.

6.7 Vaatplanten

Binnen de onderzoekslocatie zijn geschikte omstandigheden voor groeiplaatsen van beschermde vaatplanten die zijn beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming, lid 3: het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. Door de ingreep kan een (deel) populatie van deze vaatplanten worden weggenomen. Hierbij is een overtreding van lid 3 artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming niet te voorkomen.

De aan- of afwezigheid van beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie dient door middel van aanvullend onderzoek te worden vastgesteld om een overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen. Wanneer beschermde vaatplanten aanwezig zijn binnen of nabij de onderzoekslocatie dient de abiotische omstandigheden van hun groeiplaats behouden te blijven.

6.8 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, maar wel in de nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, de Rijntakken, bevindt zich op circa 240 meter afstand ten oosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 15).

Figuur 15. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

Van het Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen en de gevoeligheden beschreven. De toetsing van de mogelijke effecten van het bedrijventerrein is uitgevoerd aan de hand van de effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken. In de effectenindicator zijn de meest voorkomende storende factoren met betrekking tot het Natura 2000-gebied als gevolg van diverse werkzaamheden in zijn algemeenheid beschreven. Per factor wordt beschreven of deze als gevolg van de voorgenomen ingreep in zijn algemeenheid kan plaatsvinden. Vervolgens wordt beschreven of het optreden van de versturende factor tot negatieve effecten kan leiden en zo ja, of er een kans bestaat dat dit effect significant negatieve gevolgen zal hebben. Hieruit komt van één van de volgende scenario's naar voren:

- Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.
- Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringstoets.
- Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

7.1.1 Doelstelling Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijke niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

7.1.2 Algemene kenschets

Het Natura 2000-gebied Rijntakken omvat 4 deelgebieden: Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Gelderse Poort en de Waal.

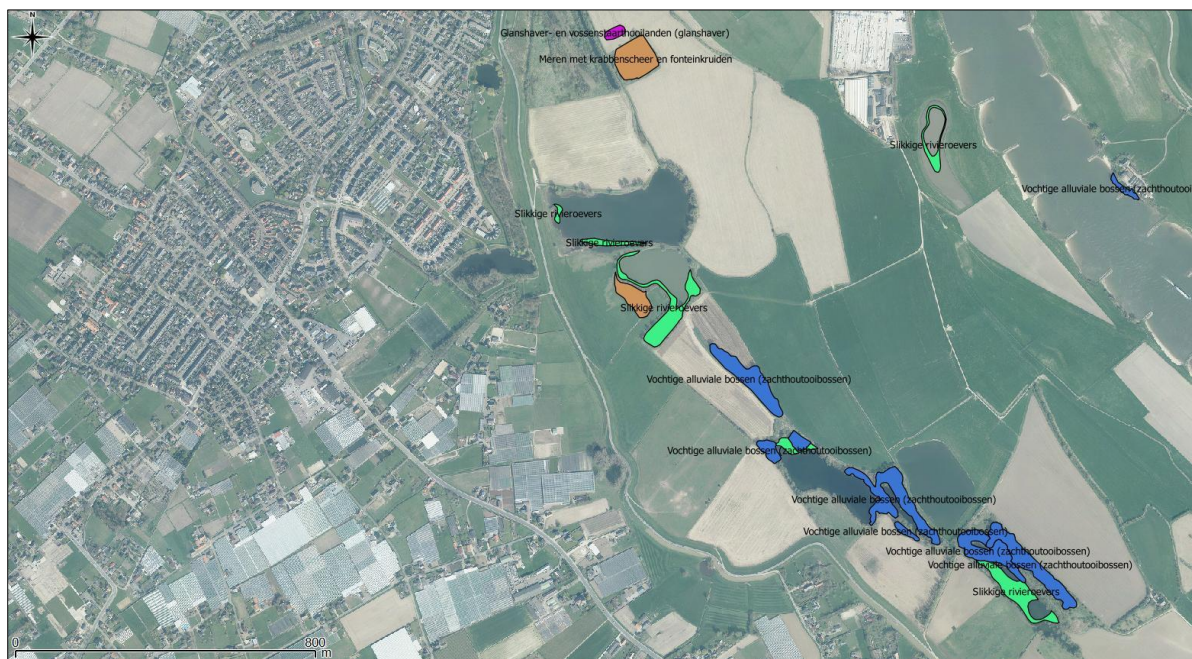
Het deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn bestaat uit de uiterwaarden van de Neder-Rijn tussen Heteren en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Neder-Rijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. De uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten en geïsoleerde oude riviertakken. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen. Karakteristiek voor dit gebied is de overgang van het rivierenlandschap naar de hogere gronden: de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenst aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Op deze overgangen komen restanten van hardhoutoibossen voor. Door kwel vanuit de rivier en vanuit de hogere gronden kan het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit zijn. De Amerongse Bovenpolder is een relatief hooggelegen uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. Het is een geaccidenteerd terrein met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnundeerd worden.

Aangewezen soorten

Ieder Natura 2000-gebied is aangewezen voor een aantal specifieke soorten. Het gebied is aangewezen voor een aantal broedvogels en niet broedvogels. Met betrekking tot de niet broedvogels is het gebied van belang voor verschillende soorten watervogels van internationaal belang als foerageergebied en pleisterplaats.

Aangewezen habitats

Ieder Natura 2000-gebied is aangewezen voor een aantal specifieke habitats. De EU-lidstaten zijn de verplichting aangegaan om alle maatregelen te nemen, die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van habitattypen van communautair belang te realiseren. In figuur 16 zijn de beschermde habitats op en in de omgeving van de onderzoekslocatie weergegeven. Volgens deze kaart bevinden zich glanshaver en vossenstaarthooilanden, meren met krabbenscheer en fonteynkruiden, slikkige rivieroeveren en vochtige alluviale bossen in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Figuur 16. Habitattypen nabijgelegen Natura 2000-gebied.

7.2 Toetsing effecten

De toetsing van de ingreep aan de Natuurbeschermingswet heeft plaatsgevonden aan de hand van de effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken. In deze effectenindicator van het Ministerie van EZ zijn de meest voorkomende storende factoren met betrekking tot Natura 2000-gebieden beschreven. De effectenindicator onderscheidt 19 storende factoren. In het kader van woningbouw zijn de vetgedrukte factoren van toepassen. De storingsfactoren en aangewezen habitat en soorten, zijn weergegeven in figuur 17.

1. Oppervlakteverlies	12. Verandering dynamiek substraat
2. Versnippering	13. Verstoring door geluid
3. Verzuring door stikstof uit de lucht	14. Verstoring door licht
4. Vermesting door stikstof uit de lucht	15. Verstoring door trilling
5. Verzoeting	16. Optische verstoring
6. Verzilting	17. Verstoring door mechanische effecten
7. Verontreiniging	18. Verandering in populatiedynamiek
8. Verdroging	19. Bewuste verandering soortensamenstelling
9. Vernatting	
10. Verandering stroomsnelheid	
11. Verandering overstromingsfrequentie	

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
x n.v.t.
 onbekend

.....

7.3 Analyse storende factoren

Op basis van de beschreven storingsfactoren en de gevoeligheid voor deze factoren van de soorten en habitats die aangewezen zijn in de Rijntakken, is een analyse gemaakt van de invloed die de herontwikkeling van de onderzoekslocatie kan hebben.

1. Oppervlakteverlies

Afname van beschikbaar oppervlak van leefgebied van soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren: verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

Werking: door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen tengevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

Conclusie oppervlakteverlies:

Aangewezen soorten

De ontwikkeling vindt plaats buiten het Natura 2000-gebied. Hierdoor is er geen sprake van oppervlakteverlies van het Natura 2000-gebied. Dit effect is op voorhand uit te sluiten.

2. Versnippering

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek.

Gevolg: als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

Conclusie versnippering: De ontwikkeling vindt plaats buiten het Natura 2000-gebied. Doordat er geen ingrepen plaatsvinden binnen het Natura 2000-gebied kan er door de ingreep geen sprake zijn van versnippering. Dit effect is eveneens op voorhand uit te sluiten.

3/4. Verzuring en vermesting door stikstof uit de lucht

Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van stikstof (stikstofoxide (NOx), ammoniak (NH3)).

Verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

Gevolg: Verzuuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten, zoals bijvoorbeeld amfibieën en reptielen die voor hun voortplanting afhankelijk zijn van waterlichamen.

Conclusie verzuring: Door Econsultancy is een stikstofberekening uitgevoerd (rapport 4258.005)

Uit de berekeningen blijkt dat op De Rijntakken de toename 0,23 mol/ha/j (huidige situatie 0,09 mol/ha/j, toekomstige situatie 0,32 mol/ha/j) zal bedragen. De toename is significant meer dan de grenswaarde van 0,05 mol/ha/j. In het natuurgebied zijn twee habitattypen waarop de depositie plaatsvindt, te weten H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zee-armen en H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver). De toename bedraagt respectievelijk 0,23 en 0,14 mol/ha/j. Op de habitat H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden is er nog geen overschrijding van de kritische depositiewaarde, op de habitat H6510A Glanshaver vindt er wel een overschrijding van de kritische depositiewaarde plaats. Er is sprake van een significante verslechtering.

Om te kunnen bepalen of de planontwikkeling mogelijk is zonder een mogelijk significante toename is er een variant zonder gas doorgerekend. De uitstoot ten gevolge van het wegverkeer is niet regelbaar in een plan. De uitstoot van bestemmingen zoals woningen en sportvereniging is dat wel. Uit de berekeningen blijkt dat op De Rijntakken de toename -0,05 mol/ha/j (huidige situatie 0,06 mol/ha/j, toekomstige situatie 0,01 mol/ha/j) zal bedragen. Voor de habitattypen H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zee-armen en H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) is ook een afname van -0,05 mol/ha/j geconstateerd. Geconcludeerd wordt dat woningen en sportvereniging zonder gasaansluiting niet zal leiden tot een toename van stikstofdepositie. De definitieve plannen zullen beoordeeld moeten worden of de achtergrondwaarde boven of onder de kritische depositiewaarde ligt. Op basis daarvan kan worden beoordeeld of er nog 'ruimte' is voor stikstofdepositie in het betreffende habitat. Indien de waardes worden overschreden zal vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd zijn.

7. Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, die onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn.

Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater en lucht.

Interactie andere factoren: geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Conclusie verontreiniging: Verontreiniging van het Natura 2000-gebied is niet aan de orde. Door de ontwikkeling van woningbouw en de verplaatsing van de voetbalclub is geen sprake van gebruik van schadelijke stoffen.

8. Verdroging

Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltrerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Gevolg: de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

Conclusie verdroging: Door de realisatie van bebouwing en doortrekken van de Vlote Bloem kunnen er veranderingen plaatsvinden van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden. Hiermee is een effect op de in de omgeving voor verdroging gevoelige habitattypen op voorhand niet uit te sluiten. Een nadere hydrologische onderbouwing / effectenbeschrijving van de definitieve plannen is noodzakelijk om dit effect te kunnen toetsen.

13. Verstoring door geluid

Verstoring door geluid wordt veroorzaakt door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid sec is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen.

Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Conclusie geluid: Als gevolg van de aanleg van de nieuwbouw zal er een toename van geluid zijn. Bittervoorn, kleine- en grote modderkruiper zijn zeer gevoelig voor (onderwater) geluid. Een aantal vogelsoorten is gevoelig voor geluid. Gelet op de afstand is een effect van verstoring door geluid niet op voorhand uit te sluiten.

14. Verstoring door licht

Verstoring door licht kan optreden door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: geen?

Gevolg: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachtactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Conclusie licht: De voetbalvelden worden verlicht. Tevens zal er uitstoot van verlichting plaatsvinden door de woningbouw. De extra verlichting zal geen effect hebben op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Gelet op de afstand en de aanwezigheid van de bufferende werking van omliggende bebouwing en landschappelijke elementen is er geen sprake van rechtstreekse verlichting.

15. Verstoring door trilling

Verstoring door trilling in bodem en water kan optreden door menselijke activiteiten veroorzaakt door boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

Gevolg: Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

Conclusie trilling: In de aanlegfase zullen trillingen worden veroorzaakt door de nieuwbouw. In hoe verre er trillingen plaatsvinden in de gebruiksfase is vooralsnog niet bekend. Bittervoorn, kleine- en grote modderkruiper zijn gevoelig voor trilling. De overige vissoorten zijn 'gevoelig'. De oeverwal is de enige vogelsoort die zeer gevoelig is voor trilling, de overige vogelsoorten zijn niet gevoelig. Volgens de rapportage "Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken" (Arcadis, 2014) zijn de ecologische effectafstanden van trillingen door de grond maar klein. Gelet op de afstand zal er geen sprake zijn van dit effect.

16. Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg: optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de

soort en de mate waarin gewinning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Conclusie optische verstoring: Gelet op de afstand en de bufferende werking van omliggende bebouwing en landschappelijke elementen is er geen sprake van rechtstreekse optische verstoring op het Natura 2000 gebied. Dit effect is daarom uitgesloten.

17. Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg: deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Conclusie verstoring door mechanische effecten:

Het realiseren van een bedrijventerrein binnen een Natura 2000-gebied leidt per definitie tot mechanische effecten. Veranderingen in het Zwarte Schaar en de scheepsvaart leiden tot golfslag, hetgeen effecten kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. De oorzaken en gevolgen van de menselijke activiteiten zijn bij deze storende factor zeer divers en zullen nader in kaart gebracht moeten worden.

7.4 Conclusie effecten op Natura 2000-gebied

Op basis van de oriënterende fase van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet, kan worden geconcludeerd dat ten aanzien verzuring en vermessing door stikstof uit de lucht en het effect van verdroging en geluid niet op voorhand is uit te sluiten. Vastgesteld zal moeten worden of er sprake is van een significant negatief effect. Op basis van een zogenoemde verslechtings- en verstoringstoets dient dit nader uitgewerkt te worden.

7.5 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de directe nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 240 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. In figuur 18 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 18. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (lichtgroen: groene ontwikkelingszone, donkergroen Gelders Natuurnetwerk).

De onderzoekslocatie is op ruim 240 meter afstand van een onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland gelegen. Doordat de locatie buiten het Natuurnetwerk is gelegen is een uitgebreide toetsing niet aan de orde. Er is door de ingreep op de onderzoekslocatie onder andere geen sprake van vermindering van areaal of uitwisselingsmogelijkheden voor dieren. Ten aanzien van eventuele externe effecten die gelden in het GNN beleid, gelden dezelfde conclusies als de toetsing aan Natura 2000 waarbij effecten van een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden, geluid en stikstofdepositie niet op voorhand zijn uit te sluiten. Dit dient nader te worden uitgewerkt.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Lingewaard een natuurtoets uitgevoerd aan de Polseweg te Huissen.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens de locatie te herontwikkelen. De herontwikkeling voorziet in verplaatsing van de sportvelden, sloop en nieuwbouw van de accommodaties en de parkeerplaats. Daarnaast is men voornemens een deel van het huidige sportterrein in gebruik te nemen ten behoeve van woningbouw. Verder is men voornemens de, ten noordoosten van de onderzoekslocatie gelegen waterpartij (de "Vlote Bloem"), te verlengen op de onderzoekslocatie.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	werkzaamheden starten buiten broedseizoen
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek jaarrond beschermde soorten
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek verblijfplaatsen vleermuizen en inspectie bomen boombewonende soorten
	foerageergebied	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	nader onderzoek naar essentieel foerageerhabitat bij kappen houtwallen
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	opstellen ecologisch werkprotocol
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	nader onderzoek rugstreeppad, opstellen ecologisch werkprotocol
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	mogelijk	nee	nee	opstellen ecologisch werkprotocol
Libellen en dagvlinders		ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek sleedoornpage en teunisbloempijlstaart.
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek beschermde vaatplanten
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		240 m	mogelijk	ja	mogelijk	-

Soortgroep	Geschied habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Natuurnetwerk Nederland	240 m	mogelijk	ja	mogelijk	-

Econsultancy
vestiging, 12 juli 2017

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

Harxen van, R. & Stroeken, P. 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 2.0 december 2014.

Websites

www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)

www.floron.nl (soortgegevens planten)

www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)

www.natura2000.nl (Natura2000 regelgeving)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)

www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaarden)

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)

www.vissenatlas.nl (soortgegevens vissen)

www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders)

www.vogelatlas.nl (verspreidings gegevens vogels)

www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergstern, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmis, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangstern, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

